

**EMBARGO
CHECK UPON
DELIVERY**

Mukaddimah dan 'Intervention'

**Yang Berhormat Pehin Orang Kaya Seri Kerna Dato Seri Setia
(Dr) Haji Awang Abu Bakar bin Haji Apong
Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri**

**Pada Sesi Pertama (1)
Muzakarah bersama Penghulu-Penghulu Mukim dan Ketua-
Ketua Kampung Daerah Brunei dan Muara**

**Hari Selasa, 22 Zulkaedah 1438H bersamaan 15 Ogos 2017 M
Dewan Teater, Jabatan Daerah Brunei dan Muara**

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته

1. Terlebih dahulu saya ingin mengucapkan penghargaan dan terima kasih kepada Awang Misle bin Haji Abd Karim, Pegawai Daerah Brunei dan Muara, Ahli-Ahli Yang Berhormat dari kalangan Penghulu-Penghulu Mukim dan Ketua-Ketua Kampung, **Setiausaha Tetap**, Timbalan-Timbalan Setiausaha Tetap Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri, Penghulu-Penghulu Mukim dan Ketua-Ketua Kampung kerana dapat mengunghkayahkan perjumpaan pada pagi ini.
2. Kita bersyukur kehadiran Allah SWT yang dengan izinNya jua kita dapat bersama-sama hadir di Majlis Muzakarah pada pagi ini bersama dengan Penghulu-Penghulu dan Ketua-Ketua Kampung Daerah Brunei dan Muara bagi Sesi Pertama bagi Zon 1 dan Zon 3. Muzakarah pada pagi ini adalah susulan perjumpaan saya bersama Penghulu-Penghulu Mukim dan Ketua-Ketua Kampung di Daerah-Daerah yang lain yang telah diadakan sebelum ini dalam bulan Mei 2017.
3. Muzakarah pada hari ini juga adalah merupakan kesinambungan kepada Mesyuarat Pegawai Daerah dengan Penghulu-Penghulu dan Ketua-Ketua Kampung yang diadakan secara berterusan. Saya difahamkan bahawa mesyuarat tersebut telah dapat membincangkan perkara-perkara yang menjadi kepentingan bersama berkisar pada cadangan-cadangan yang membina, meneliti masaalah-masaalah dan isu-isu diperingkat kampung, mukim dan daerah demi memelihara kesejahteraan, keamanan serta keselamatan penduduk-penduduk di daerah ini.

4. Pada pagi ini, In Sya Allah kita akan meneruskan muzakarah ini dengan membincangkan isu-isu semasa dan strategik serta isu-isu untuk kita sama-sama memantapkan lagi Institusi Penghulu Mukim dan Ketua Kampung. Semoga dengan pendekatan ini, kita bersama-sama akan dapat meneliti secara terperinci dan menghuraikan perkara-perkara tersebut.
5. Saya ingin menghargai dan mengucapkan terima kasih atas penyertaan Penghulu-Penghulu Mukim dan Ketua-Ketua Kampung semasa Majlis Ramah Mesra Bersama Rakyat dan Junjong Ziarah sempena Sambutan Perayaan Ulang Tahun Hari Keputeraan Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam Yang Ke-71 Tahun. Alhamdulillah penyertaan rakyat dan penduduk kampung itu sangat-sangatlah dihargai dalam sama-sama kita menzahirkan rasa kesyukuran dan terima kasih kepada seorang Raja yang kita kasihi yang telah memberikan kita berbagai kemudahan pada menjamin kesejahteraan hidup dan kebajikan rakyat dan penduduk Negara Brunei Darussalam.
6. Kita juga menghargai dan mengucapkan terima kasih kepada Penghulu -Penghulu Mukim dan Ketua-Ketua Kampung di atas usaha dalam melibatkan anak-anak buah kampung dan juga Mukim dalam melaksanakan aktiviti-aktiviti kampung dan Mukim. Saya percaya ini adalah salah satu acara untuk memupok semangat kesatuan dan perpaduan yang perlu terus diperkukuhkan.
7. Dalam sedikit masa lagi, In Sya Allah kita akan menyambut satu lagi sambutan kenegaraan iaitu Sambutan Jubli Emas Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara

Brunei Darussalam Menaiki Takhta. Oleh yang demikian, saya sukacita memohon kepada Penghulu-Penghulu Mukim dan Ketua-Ketua Kampung supaya akan dapat menggerakkan anak buah kampung dan mukim untuk mengambil peranan aktif dalam rancangan-rancangan yang akan diungkayahkan semasa sambutan tersebut.

8. Dalam hubungan ini saya ingin mengimbas kembali sabda Duli Yang Teramat Mulia Paduka Seri Pengiran Muda Makhota Pengiran Muda Haji Al-Muhtadee Billah Ibni Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan Haji Hassanal Bolkiah Mu'izzaddin Waddaulah, Menteri Kanan di Jabatan Perdana Menteri selaku Penaung Jawatankuasa Penasihat Sambutan Jubli Emas Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam Menaiki Takhta di Mesyuarat Pertama Jawatankuasa Tertinggi pada 28hb Rabiulawal 1438 bersamaan 26hb Januari 2017.
9. Duli Yang Teramat Mulia bersabda : “Saya percaya dengan kesepakatan dan komitmen tinggi semua pihak, acara-acara Sambutan Jubli Emas ini akan menjadi wadah pada memantapkan lagi keharmonian bernegara melalui jalinan akrab di antara Raja dan rakyat jelata; bersatu padu dalam memelihara kesejahteraan dan kemakmuran Negara serta untuk sama-sama memajukan Negara”
10. Duli Yang Teramat Mulia juga bersabda “Demikianlah juga harapan saya bagi Sambutan Jubli Emas nanti, agar ianya bukan sahaja merupakan satu ristaan sejarah kegemilangan pemerintahan Paduka Ayahanda, malah turut menanai kekukuhan institusi Raja Negara ini

dengan terus mengekalkan identity, budaya dan adat-resam orang Brunei”

11. Seterusnya “Saya mengambil perhatian khusus mengenai Majlis Bersama Rakyat yang sepatutnya diberikan perhatian atau diwalihkan dengan sebelum ini kerana ini merupakan sambutan istimewa. Sebagai misalan diadakan di tempat yang sesuai dan lebih teratur dengan aturcara menarik yang menggambarkan keakraban Raja dan rakyat”
12. Duli Yang Teramat Mulia juga bersabda “Namun dalam merangka perancangan dan konsep-konsep acara sambutan, ianya hendaklah bersifat bersederhana dan sentiasa menitik beratkan aspek-aspek yang menjurus kepada mengangkat Adat Istiadat Diraja Brunei. Lebih penting lagi, ianya adalah sebagai symbol yang jelas kepada pencapaian-pencapaian bermakna kepada Negara serta rakyat dan penduduknya di sepanjang pemerintahan Paduka Ayahanda”
13. Dalam hubungan ini, selaku Penghulu dan Ketua Kampong, kita hendaklah menjunjung tinggi sabda Duli Yang Teramat Mulia Paduka Seri Pengiran Muda Mahkota ini yang mengandungi nasihat dan saranan yang bernas.
14. Pada saya, inilah masa yang sangat relevan dan signifikan bagi seluruh rakyat dan penduduk di Negara ini untuk menzahirkan taat setia yang tidak berbelah bahagi Kehadapan Majlis Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam. Adalah wajar bagi kita, rakyat dan penduduk di Negara ini bersyukur yang dalam tempuh pemerintahan Baginda selama 50 tahun telah dapat membawa Negara ini berkembang maju dalam pelbagai

bidang dengan rakyat dan penduduknya berada dalam keamanan, ketenteraman, keselamatan dan dengannya membolehkan menikmati kemakmuran dan kesejahteraan yang berpanjangan.

15. Selaku rakyat dan penduduk Negara ini, apakah yang dapat kita sembahkan sebagai pesembah atau hadiah kepada seorang Raja yang sangat perihatin kepada kesejahteraan hidup rakyat dan penduduknya dan mengorniakan berbagai kemudahan yang dapat menjamin taraf hdiup yang baik untuk semua.
16. Pada saya, tidak ada selain doa' Kehadrat Allah Subhanhu Wata'ala semoga Baginda di lanjutkan usia, sehat walafiat dengan terus dikorniakan taufik dan hidayah Allah SWT kekal karar memerintah Negara ini turun temurun. Tidak ada hadiah, selain dari melahirkan taat setia rakyat dan penduduk Negara ini yang tidak berbelah bahagi, dengan menyertai secara tulus ikhlas acara-acara yang diatitkan sempena Sambutan Jubli Emas Baginda. Pada saya, paling minima ialah untuk mengebarkan bendera Negara di rumah-rumah kediaman masing-masing apabila diperlukan nanti. Menghadirkan diri dan menyertai acara perbarisan raksaksa mengalu-alukan perarakan Baginda mengelilingi Bandar Seri Begawan pada hari Khamis, 5 Otober 2017.
17. Menghadirkan diri dan menyertai acara Junjung kasih dan Kesyukuran Rakyat dan Penduduk Daerah-Daerah.

Para hadirin sekalian,

18. Selaku generasi yang telah berkesempatan menimba pengalaman menyertai acara bersejarah Negara dari Sambutan Hari Kemerdekaan Negara pada 01 Januari 1984 dan Sambutan Jubli Perak Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan dan Yang Di-Pertuan Menaiki Takhta pada 05 Oktober 1992 yang telah dapat menyaksikan semua acara bersejarah ini, marilah kita membawa generasi baru, para belia dan seluruh lapisan rakyat dan penduduk Negara ini untuk menghidupkan semangat mereka, membakar semangat patriotic mereka, membakar semangat jati diri mereka, memberikan kesedaran betapa penting dan mustahaknya untuk menjayakan apa jua rancangan Sambutan Jubli Emas ini selaku rakyat dan penduduk yang taat lagi setia kepada Raja dan Negara.

Penghulu-Penghulu Mukim dan Ketua-Ketua Kampung yang dihormati,

19. Sekarang, saya ingin menyentuh dan menghuraikan serba sedikit mengenai dengan **perkembangan terkini Skim Perkhidmatan Penghulu Mukim dan Ketua Kampung Negara Brunei Darussalam** yang baharu yang mana telahpun dikuatkuasakan pada 1 April 2015. Untuk makluman, Skim berkenaan telah pun dinilai semula dan penilaian ini menempuh peringkat akhir dimana penelitian terperinci perlulah dibuat seperti kelulusan-kelulusan yang memerlukan penyelarasan bersama beberapa agensi yang berkaitan seperti daripada Majlis Pengiktirafan Kebangsaan, perkiraan gaji, penetapan tarikh gaji, elaun-elaun dan seumpamanya bagi memudahkan Penghulu-Penghulu Mukim dan Ketua-Ketua Kampung di *migrate* atau diselaraskan dengan Skim baharu tersebut.

20. Saya juga maklum bahawa terdapat terdapat 40 **kekosongan jawatan Penghulu-Penghulu Mukim dan Ketua-Ketua Kampung** seluruh negara dan jawatan-jawatan berkenaan telah pun diiklankan menggunakan Skim yang baharu berkenaan. Namun, jawatan-jawatan tersebut tidak atau belum dapat dipenuhi oleh penduduk kampung yang mana antaranya tidak memenuhi syarat-syarat samada dari segi kelayakan sepertimana yang dipersyaratkan didalam Skim Perkhidmatan Penghulu Mukim dan Ketua Kampung yang baharu.
21. Dalam pada itu, bagi usaha-usaha jangka sederhana bagi menangani isu kekosongan ini, Kementerian ini juga dengan kerjasama *Institute for Leadership, Innovation and Advancement (ILIA)*, Universiti Brunei Darussalam telah mengadakan bengkel Asas Kepimpinan Masyarakat atau dikenali sebagai bengkel '**talent pool**' selama tiga (3) hari bermula pada 22 Mei 2017 hingga 24 Mei 2017. Pada peringkat permulaan, seramai **33 orang** dari kalangan ahli-ahli Majlis Perundingan Mukim dan Kampung seluruh negara yang terpilih telahpun dijemput untuk menghadiri bengkel 'talent pool' tersebut. Bengkel ini antaranya untuk memberikan kemahiran tertentu di samping menilai potensi mereka bagi digilap dan seterusnya diketengahkan sebagai calon-calon Penghulu-Penghulu Mukim dan Ketua-Ketua Kampung tertakluk kepada kesesuaiannya.
22. Kementerian ini juga begitu mengharapkan kerjasama Penghulu-Penghulu Mukim dan Ketua-Ketua Kampung supaya akan dapat mengadakan perbincangan melalui mesyuarat Majlis Perundingan Mukim dan Kampung bagi mengenalpasti penduduk mukim dan kampong yang layak (*talent scouting*) sebagai calon-calon yang berkualiti dan difikirkan bersesuaian bagi mengisi kekosongan jawatan

Penghulu-Penghulu Mukim dan Ketua-Ketua Kampung tersebut tertakluk kepada menepati syarat-syarat kelayakan.

23. Disamping itu, Kementerian ini merancang untuk mengadakan jerayawara ke Daerah-Daerah bagi memberigakan maklumat mengenai dengan Skim Perkhidmatan Penghulu Mukim dan Ketua Kampung yang baharu tersebut khususnya bilamana pengiklanan satu-satu jawatan Pengulu Mukim dan Ketua Kampung dikeluarkan. Tujuannya untuk memberikan pendedahan kepada penduduk-penduduk kampung khususnya mengenai dengan syarat dan terma-terma yang terkandung didalam Skim yang baharu tersebut seperti skim gaji sebagai tarikan kepada calon-calon Penghulu Mukim dan Ketua Kampung.

24. Dalam masa yang sama, Kementerian ini akan secara berterusan membantu dalam meningkatkan kapasiti ahli-ahli Majlis Perundingan Mukim dan Kampung, untuk mengikuti bengkel dan kursus kemahiran mengikut keperluan bagi meningkatkan pengetahuan serta kemahiran didalam bidang-bidang tertentu termasuklah dalam bidang anyaman, kraftangan, masakan, pertanian serta hal-hal berkaitan pembungkusan dan nilai tambah produk. Sepertimana pada Tahun Kewangan 2016/2017, telah diadakan Kursus Pemeliharaan Lebah Kelulut dengan kerjasama seorang tenaga pakar dari Malaysia dengan penyertaan seramai 65 orang pengusaha lebah kelulut seluruh negara. Selain itu, pada bulan Ogos 2016, kursus Reka Baru dan Nilai Tambah Produk Kraftangan Anyaman dan Pembuatan anjuran Jabatan Tenaga dan Perindustrian telah diadakan dengan dikendalikan oleh Universiti Teknologi Brunei dengan penyertaan seramai 64 orang pengusaha bidang kraftangan. Bengkel dan kursus yang seumpama ini akan sentiasa diadakan dengan kerjasama agensi-agensi yang

berkepentingan dengan harapan akan dapat membantu pengusaha-pengusaha didalam membangunkan projek-projek 1K1P.

Penghulu-Penghulu Mukim dan Ketua-Ketua Kampung yang dihormati,

25. Melalui program 1K1P ini, ianya juga memberi gambaran akan kesepaduan dan persefahaman penduduk-penduduk tersebut melalui aktiviti-aktiviti yang diungkayahkan dimana keberhasilannya juga adalah tertakluk kepada daya kepimpinan yang diterajui oleh Penghulu Mukim dan Ketua Kampung berkenaan. Walaubagaimanapun, adalah diingatkan supaya Jabatan-Jabatan Daerah sentiasa memastikan semua Majlis-Majlis Perundingan Mukim dan Kampung yang mempunyai produk-produk dipersyaratkan untuk mempunyai sijil halal dan label halal untuk menghadapkan permohonan bagi mendapatkan sijil halal dan label halal tersebut.
26. Sehingga bulan April 2017 sebanyak 5 produk 1K1P yang telah mempunyai sijil Halal Brunei Darussalam iaitu; Kuih Jala daripada MPK Kawasan 2 RPN Mentiri, Snek Ikan daripada MPK Sungai Teraban, Minyak Kelapa Dara dari MPK Tanjong Maya; Teh Herba MPK Kiudang dan Mee Kuning dari MPK Senukoh.
27. Mengenai dengan cadangan untuk mengadakan **Pusat Jualan Produk 1K1P** yang mana pernah beberapa kali ditimbulkan sebelum ini termasuklah cadangan untuk mempamerkan produk-produk di tempat-tempat yang strategik seperti ruang-ruang di pusat-pusat komersial dan sebagainya di seluruh Daerah, perkara ini sememangnya telah dan akan dilakukan. Pada misalnya di Daerah Temburong, satu pusat menempatkan produk kampung telah dibuat yang dinamakan Kedai

Kampung dibawah inisiatif Majlis-Majlis Perundingan Mukim dan Kampung. Sementara itu, di Daerah Tutong pula, produk-produk 1K1P ditempatkan di Gelari 1K1P yng terletak di aras bawah Pejabat Daerah Tutong.

28. Selain daripada itu, Kementerian ini sedang mengadakan rundingan dengan pihak Jabatan Penerbangan Awam bagi mendapatkan tempat di **Dewan Berlepas (*Departure Hall*) untuk jualan produk-produk 1K1P di Lapangan Terbang Antarabangsa Brunei**. Disamping itu, Kementerian melalui inisiatif 'Made In Brunei' oleh pihak Darussalam Enterprise (DARE) sedang mengenalpasti produk-produk di bawah 1K1P yang bersesuaian untuk dipromosikan melalui *in-flight* magazine di dalam kapal terbang dan menempatkan produk-produk 1K1P untuk pasaraya-pasaraya tempatan.
29. Dalam hubungan ini, kita juga mengambil saranan-saranan yang diutarakan oleh Ahli-Ahli Yang Berhormat semasa Mesyuarat Majlis Mesyuarat Negara yang diadakan baru-baru ini yang menyarankan supaya pengusaha-pengusaha 1K1P untuk bergabung dan diselaraskan oleh Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri. Ini lebih mirip kepada mempertingkatkan pengeluaran rangkaian produk 1K1P supaya produk-produk berkenaan akan *sustainable* dan boleh menembusi pasaran *domestic* dan antarabangsa. Alhamdulillah, saya mengambil maklum bahawa Sembilan (9) produk-produk MPK / MPM akan mengikuti expo yang akan diadakan didalam masa yang terdekat di Nanning China dan beberapa produk-produk MPK / MPM di ICC pada bulan November ini.

Penghulu-Penghulu Mukim dan Ketua-Ketua Kampung yang dihormati,

30. Inisiatif-inisiatif yang telah, sedang dan akan dilaksanakan sepertimana yang disebutkan tadi adalah bagi kita sama-sama menyokong kearah pencapaian **Wawasan 2035** dimana semua lapisan rakyat dan penduduk di negara ini mempunyai peranan dan tanggungjawab masing-masing melalui jaringan kerjasama diantara semua pihak yang berkepentingan, samada ia diantara sektor Kerajaan, bukan Kerajaan, sektor swasta maupun diperingkat kepimpinan akar umbi iaitu Penghulu-Penghulu Mukim, Ketua-Ketua Kampung dan juga ahli-ahli Majlis Perundingan Mukim dan Kampung mengambilkira 'engagement' atau 'public consultation' mustahak dalam mengekalkan keamanan dan kesejahteraan negara.

31. Salah satu peranan yang sangat diambil berat oleh Kementerian ini adalah sebagai Peneraju Strategi Keharmonian Sosial Melalui Perpaduan Masyarakat dibawah rangka kerja Wawasan 2035 yang bermatlamatkan Kualiti Kehidupan yang mana memfokuskan strategi-strategi untuk mencapai masyarakat yang bersepadu dan berdaya tahan.

Penghulu-Penghulu Mukim dan Ketua-Ketua Kampung yang dihormati,

32. Akhir kata, saya sukacita sekali lagi mengucapkan ribuan terima kasih dan seterusnya mendengar taklimat Jubli Emas, Skim Perkhidmatan Penghulu dan Mukim Kampung, 1K1P dan Langkah-langkah mencegah kebakaran.

Sekian,

Wabilahit Taufik Walhidayah Wassalamualaikum Warahmatullahi
Wabarakatuh.